

Teema 3 Kaveri- ja mediataidot 8.lk

Omat rajat ja seksuaalinen häirintä

Tunnilla tarvitaan:

- Taustamusiikkia Lupa omaan tilaan –harjoituksen taustalle
- Vapaata tilaa
- Dioihin merkityn videolinkin voi avata etukäteen omalle koneelle.

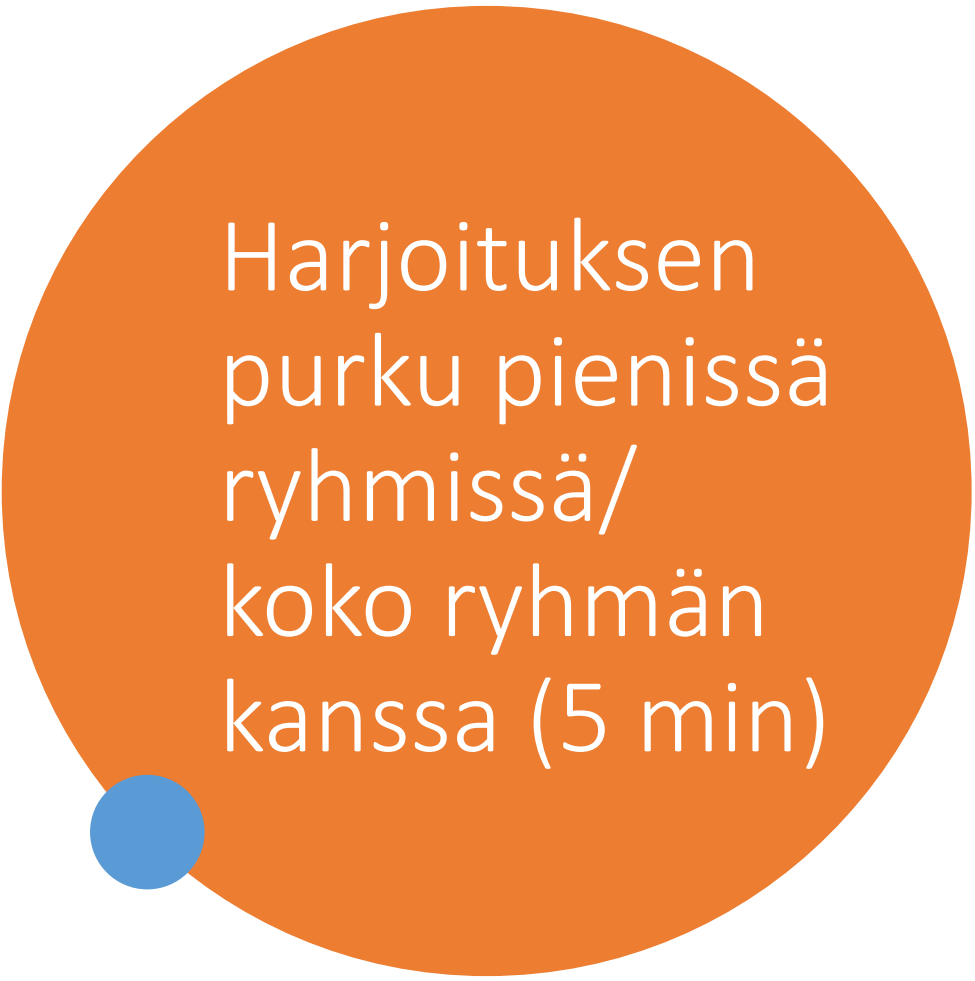
Harjoitus: Lupa omaan tilaan (15min)

Oppilaat saavat vapaasti liikkua tilassa, laittakaa musiikki soimaan. Kun musiikki pysähtyy, asetutaan seisomaan lähimpänä olevan oppilaan kanssa vastakkain. Älä valitse lähimpiä ystäviäsi!

Mene seisomaan vastakkain pariasi niin lähelle, että **toinen tuntuu olevan aivan liian lähellä**. Opettaja antaa aiheen keskustelulle, jonka jälkeen jutelkaa minuutti liian lähellä toisianne. (keskusteluaihe: Onko sinun helppoa sanoa ei? Minkälaisissa tilanteissa se on vaikeaa?)

Opettaja laittaa musiikin soimaan ja toistetaan harjoitus, nyt eri parin kanssa. (aihe: Oletko joskus suostunut johonkin, vaikka olisi tehnyt mieli sanoa ei?)

Toistetaan harjoitus vielä kerran, mutta **nyt asetutaan sellaiselle etäisyydelle, joka tuntuu itsestä sopivalta ja hyvältä**. Voit kokeilla liikkumalla eteen – ja taaksepäin, mikä etäisyys tuntuu sopivalta. (aihe: Miksi elämässä tarvitaan jämäkkyyttä ja kykyä sanoa ei?)

Harjoituksen purku pienissä ryhmissä/ koko ryhmän kanssa (5 min)

- Millaista oli olla liian lähellä toista?
- Miten oman kehon merkeistä tai asennosta saattoi huomata, että toinen on liian lähellä?
- Miten toisen kehon kielestä (asennot, eleet, ilmeet) näki, että myös hänen mielestään oltiin liian lähekkäin?
- Miten voit osoittaa toiselle, että hän tulee liian lähelle?
- Millainen oli sopiva etäisyys? Riippuuko se siitä, kenelle juttelee. Entä perhe- ja kulttuuritausta, vaikuttavatko ne?

Katsokaa
<https://www.eimeidankoulussa.fi/opettajalle/> ja
keskustelkaa
(2 min+5 min)

(Videota saa käyttää opetuksessa.)

Mitä elokuvassa nähtiin,
millaisia ajatuksia nähty
herättää?

Minkälaista häirintää
videossa nähtiin?

Mitä seksuaalinen häirintä on?

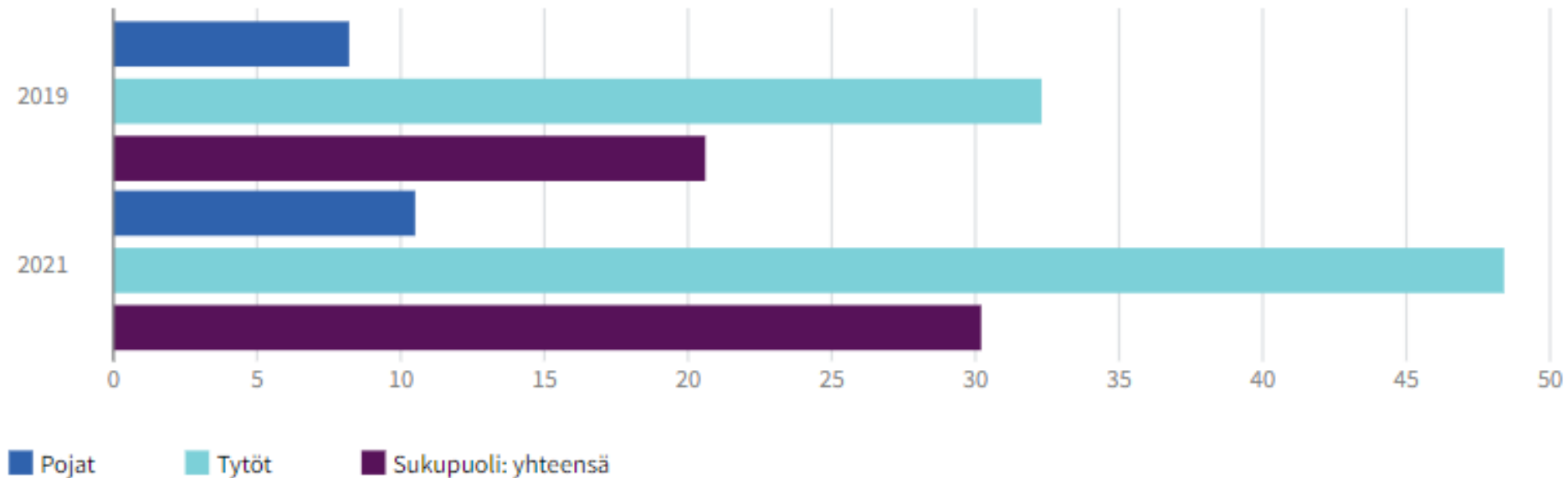
Seksuaalinen häirintä on sanallista, sanatonta tai fyysistä ei-toivottua käytöstä, jolla loukataan toisen koskemattomuutta. Se voi olla:

- Vihjailevia eleitä tai ilmeitä
- Härskejä puheita, nimittelyä, kaksimielisiä vitsejä
- Vartaltoa, pukeutumista tai yksityiselämää koskevia seksuaalissävyytteisiä huomautuksia tai kysymyksiä
- Digitaalisessa mediassa seksuaalinen häirintä sisältää seksuaalissävyytteisten sivustojen, kuvien, videoiden, kommenttien ja viestien jakamista ja pyytämistä.
- **Häirintä on tyypillisesti luonteeltaan toistuvaa, mutta myös yksittäinen tai huumoriksi tarkoitettu tahaton teko tai toiminta voi täyttää seksuaalisen häirinnän tunnusmerkistön laissa.**

Fyysinen seksuaalinen häirintä voi olla:

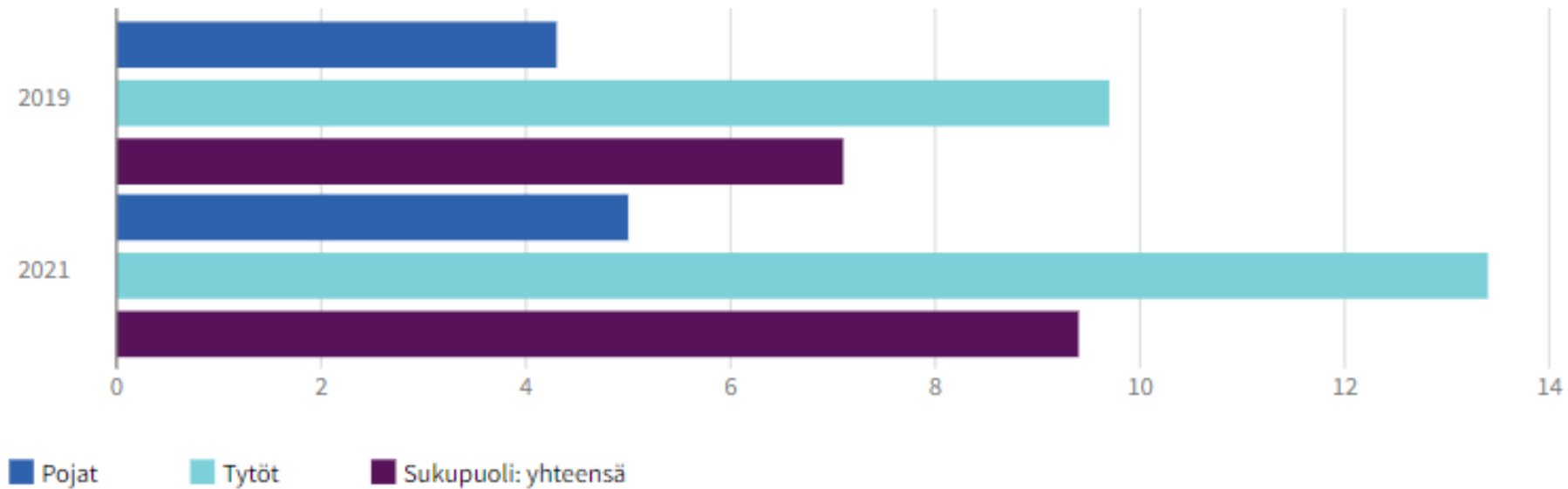
- Kehon intiimien alueiden koskettelu ilman lupaa
- Käden työntämistä toisen vaatteiden alle
- Pakottamista riisuuntumaan
- Seksiin painostamista tai pakottamista
- Rahan, tavarain tai päihteiden tarjoamista vastineeksi seksistä.
- Häirintään voi liittyä myös seksuaalista väkivaltaa, esimerkiksi raiskaus tai sen yritys

Seksuaalista ehdottelua ja ahdistelua kokeneet 8. ja 9.luokkalaisten, koko maa (THL, Kouluterveyskysely 2021)

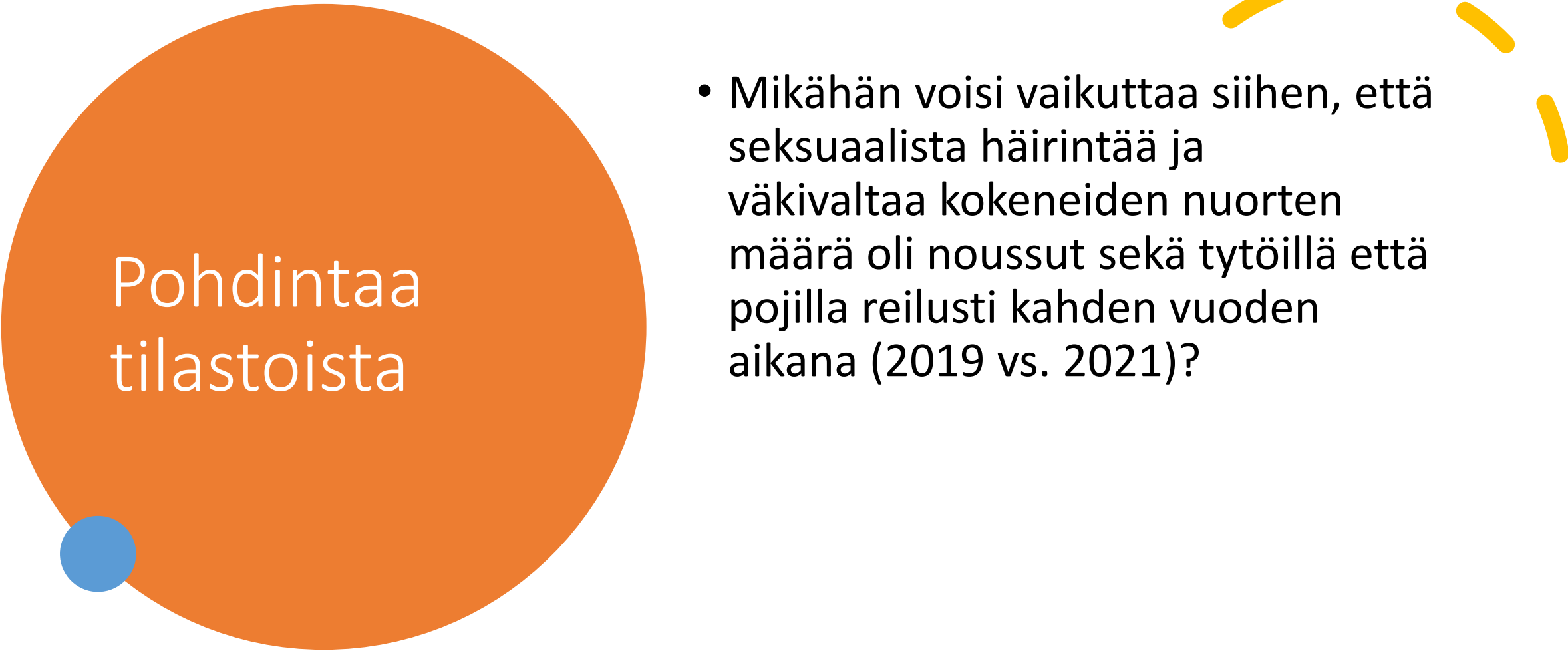

Indikaattori perustuu kysymykseen: "Oletko kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua viimeksi kuluneen 12 kuukauden aikana?". Kysymyksen osiot: 1) puhelimesta tai internetissä, 2) koulussa tai oppilaitoksessa, 3) työssäoppimisjaksolla (vain ammatillisissa oppilaitoksissa), 4) harrastuksissa, 5) kadulla, kauppakeskuksessa tai muualla julkisessa tilassa, 6) sinun tai jonkun toisen henkilön kotona tai muussa yksityisessä tilassa. Vastausvaihtoehdot: 1) kyllä, 2) en. Tarkastelussa ovat vastaajat, jotka ovat ilmoittaneet vaihtoehdon 1 vähintään yhteen kysymyksen osioon. Osuus lasketaan vähintään yhteen kysymyksen osioon vastanneista.

Seksuaalista väkivaltaa kokeneet 8. ja 9.luokkalaiset, koko maa (THL, Kouluterveyskysely 2021)

Indikaattori perustuu kysymykseen: "Oletko kokenut jotain seuraavista viimeksi kuluneen 12 kuukauden aikana?". Kysymyksen osiot: 1) pakottamista riisuuntumaan, 2) kehon intiimien alueiden koskettelu vasten tahtoasi, 3) yhdyntään tai muunlaiseen seksiin painostamista tai pakottamista, 4) rahan, tavarain tai päihteiden tarjoamista sinulle vastineeksi seksistä. Vastausvaihtoehdot: 1) kyllä, 2) en. Tarkastelussa ovat vastaajat, jotka ovat ilmoittaneet vähintään yhteen kysymyksen osioon vaihtoehdon 1. Osuus lasketaan vähintään yhteen kysymyksen osioon vastanneista.

Pohdintaa tilastoista

- Mikähän voisi vaikuttaa siihen, että seksuaalista häirintää ja väkivaltaa kokeneiden nuorten määrä oli noussut sekä tytöillä että pojilla reilusti kahden vuoden aikana (2019 vs. 2021)?

Seksuaalinen häirintä koulussa

Tytöistä 6,8 % ja pojista 4,2 % on kokenut seksuaalista häirintää koulussa kuluneen vuoden aikana. (THL, Kouluterveyskysely 2021)

Häirinnästä syyllistetään helposti uhria, teot muuttuvat näkymättömiksi tai ne nimetään muuksi kuin häirinnäksi.

Ympäristön reagointi on keskeisessä roolissa häirintään puuttumiseksi. Jokaisella nuorella on oikeus turvalliseen kouluun, jossa ei tarvitse sietää seksuaalista häirintää.

Jos näet seksuaalista häirintää

Sano häiritsijälle, että hänen käyttäytymisensä on loukkaavaa ja että hänen on lopetettava.

Pidä ahdisteltavan puolta!

Kuuntele ja usko häirintää kokenutta kaveria. Asialle nauraminen sattuu.

Älä vähättele tapahtunutta tai syytä ahdisteltua kaveria häirinnästä.

Ole valmis kertomaan aikuiselle, että häirintä saadaan loppumaan.

Jos koet häirintää tai ahdistelua

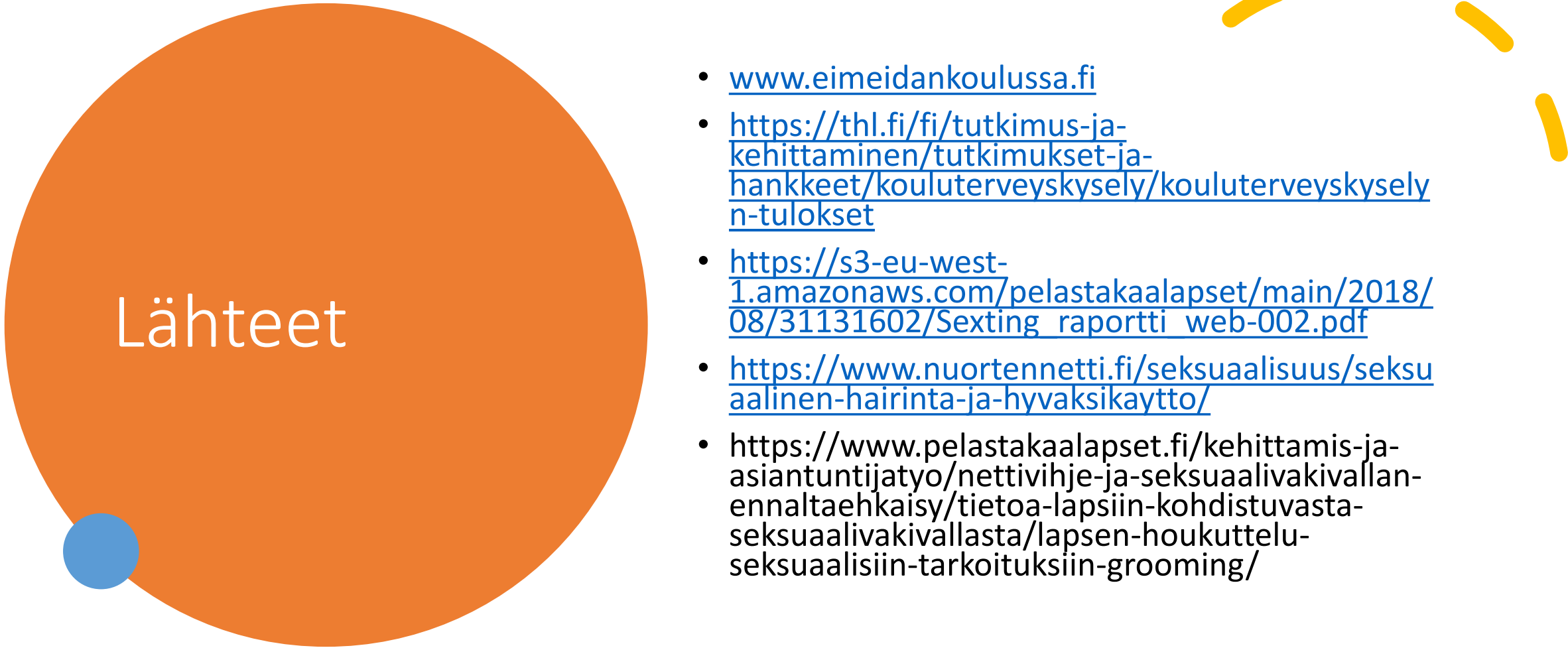
Sinulla on aina oikeus poistua tilanteesta sanomatta sanaakaan tai pyytämättä siihen keneltäkään lupaa.

Opettele sanomaan häiritsijälle välittömästi, että hänen käyttäytymisensä on loukkaavaa tai epämiellyttävää ja että hänen pitää lopettaa.

Kerro häirinnästä luotettavalle aikuiselle ja vaadi, että asialle tehdään jotain.

Lähteet

- www.eimeidankoulussa.fi
- <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kouluterveyskysely/kouluterveyskyselyn-tulokset>
- https://s3-eu-west-1.amazonaws.com/pelastakaalapset/main/2018/08/31131602/Sexting_raportti_web-002.pdf
- <https://www.nuortennetti.fi/seksuaalisuus/seksuaalinen-hairinta-ja-hyvaksikaytto/>
- <https://www.pelastakaalapset.fi/kehittamis-ja-asiantuntijatyo/nettivilje-ja-seksuaalivakivallan-ennaltaehkaisy/tietoa-lapsiin-kohdistuvasta-seksuaalivakivallasta/lapsen-houkuttelu-seksuaalisiin-tarkoituksiin-grooming/>